

Zainteresowanie wyborami, pewność poparcia i alternatywy wyborcze

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku 23 stycznia 2019 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Nadchodzące wybory parlamentarne cieszą się dużym zainteresowaniem Polaków. Zapowiedzi partycypacji wyborczej utrzymują się na wysokim poziomie, co pozwala przewidywać wyższą niż wcześniej frekwencję¹. Także bezpośrednie deklaracje zainteresowania wyborami wskazują, że przykuwają one uwagę większej części społeczeństwa niż w latach ubiegłych.

We wrześniowym badaniu² zadaliśmy pytania pogłębiające wiedzę o nastawieniu Polaków do wyborów parlamentarnych. Interesowało nas, na ile pewni są swoich preferencji wyborczych oraz jaki jest ich stosunek do partii, na które nie planują głosować: do których z nich jest im najdalej, ale także na kogo ewentualnie byliby skłonni przenieść swój głos.

ZAINTERESOWANIE WYBORAMI

W połowie września – a więc na miesiąc przed planowaną datą wyborów do Sejmu i Senatu – zainteresowanie tym wydarzeniem deklarowało 73% badanych, przy czym w przypadku 39% zainteresowanie to jest duże. Są to wyniki podobne do uzyskanych w ubiegłym miesiącu, a wyraźnie wyższe niż przed wcześniejszymi wyborami w latach 2001, 2005, 2007, 2011 oraz 2015. Zainteresowanie zbliżającym się głosowaniem jeszcze nigdy w historii naszych pomiarów nie było tak wysokie jak obecnie. Można przypuszczać, że znajdzie to odzwierciedlenie również w wyższej niż zazwyczaj frekwencji wyborczej.

TABELA 1

13 października br. odbędą się wybory do Sejmu i Senatu. Czy Pan(i) osobiście interesuje się tymi wyborami?	Wskazania respondentów według terminów badań																	
	IX 2001		IX 2005		X 2007		VII 2011		VIII 2011		VIII 2015		IX 2015		VIII 2019		IX 2019	
	w procentach																	
Zdecydowanie tak	19	59	13	56	21	65	21	51	22	54	25	61	27	59	40	72	39	73
Raczej tak	40		43		44		30		32		36		32		32		34	
Raczej nie	26	40	27	44	21	34	25	48	24	45	22	39	23	40	18	27	17	27
Zdecydowanie nie	14		17		13		23		21		17		17		9		10	
Trudno powiedzieć	1		0		1		1		1		0		1		1		0	

¹ Zob. komunikat CBOS „Preferencje partyjne we wrześniu”, wrzesień 2019 (oprac. K. Pankowski).

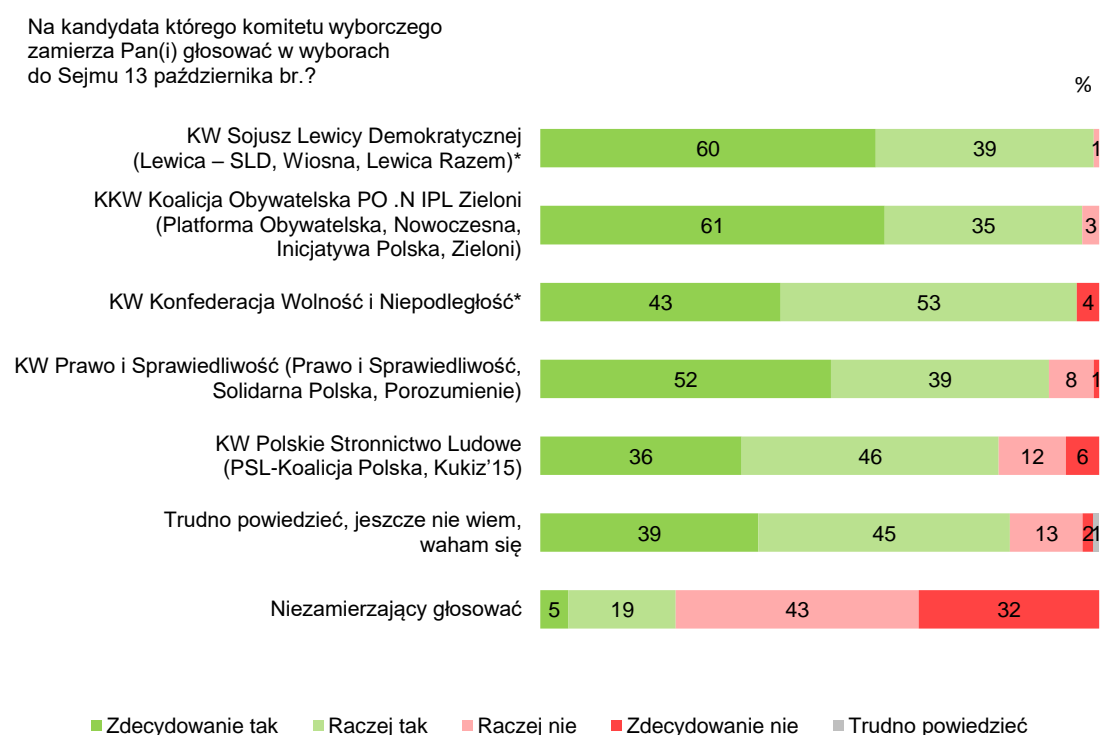
² Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (352) przeprowadzono metodą wywiadów bezpośrednich (face-to-face) wspomaganych komputerowo (CAPI) w dniach 12–19 września 2019 roku na liczącej 936 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Zainteresowanie wyborami jest najczęstsze wśród mieszkańców wielkich miast, najlepiej wykształconych badanych, osiągających dochody co najmniej 2500 złotych *per capita* miesięcznie (zob. tabelę aneksową 1). Częściej wyrażają je też starsi niż młodszy respondenci.

Najbardziej zainteresowani nadchodzącą elekcją są ankietowani zamierzający głosować na KW Sojusz Lewicy Demokratycznej i na KKW Koalicja Obywatelska. Relatywnie najmniej zainteresowani są nimi z kolei zwolennicy KW Polskie Stronnictwo Ludowe.

CBOS

RYS. 1. 13 października br. odbędą się wybory do Sejmu i Senatu. Czy Pan(i) osobiście interesuje się tymi wyborami?

* Wyniki dotyczące tych komitetów należy traktować ostrożnie ze względu na ich niewielką liczebność w próbie

NIEZDECYDOWANI

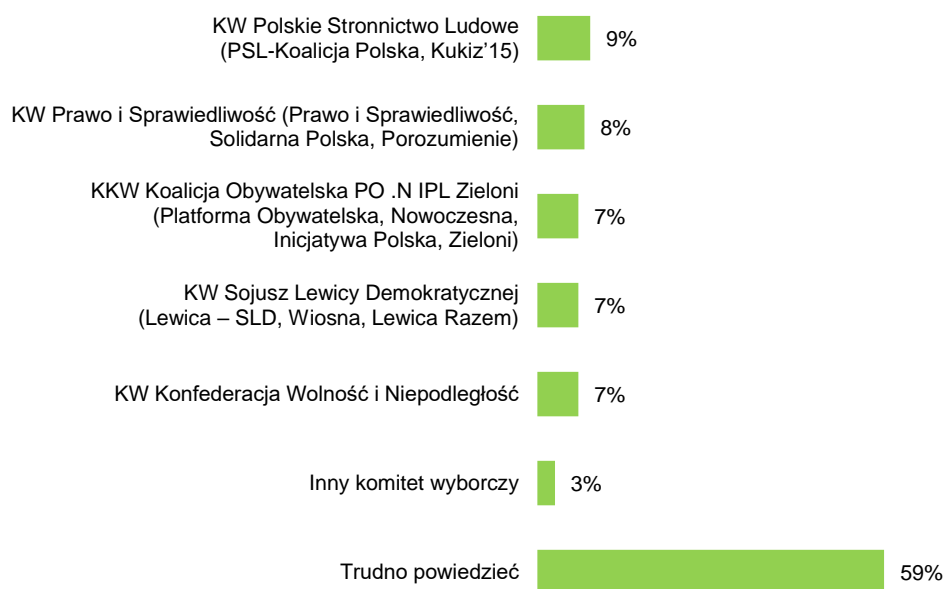
Obecnie 72% badanych deklaruje, że zamierza wziąć udział w październikowych wyborach parlamentarnych. Co siódmy z nich (14%, a więc 9% ogółu respondentów) nie posiada sprecyzowanych preferencji: ankietowani ci twierdzą, że wezmą udział w wyborach, ale nie wiedzą jeszcze, na kogo oddadzą swój głos.

Zapytaliśmy tych badanych, ku któremu komitetowi skłaniają się najbardziej. Niemal trzy piąte z nich (59%) ponownie uchyliło się od odpowiedzi – nie potrafiło wskazać żadnego ugrupowania, do którego byłoby im bliżej niż do innych.

Wśród tych, którzy wskazali jeden z komitetów, wszystkie siły polityczne uzyskały podobny odsetek wskazań – od 7% do 9%. Co więc istotne, poparcie wśród niezdecydowanych nie rozkłada się proporcjonalnie do poparcia zdecydowanych wyborców.

CBOS

RYS. 2. Jeśli nie zdecydował(a) się Pan(i) jeszcze, na kandydata której partii/komitetu wyborczego głosować, proszę powiedzieć, ku której partii/komitetowi wyborczemu skłania się Pan(i) najbardziej? N=79

PEWNOŚĆ POPARCIA

Badani, którzy zamierzają pójść na wybory i posiadają sprecyzowane preferencje partyjne, stanowią 63% ogółu ankietowanych. To minimalnie mniej niż przed miesiącem – nie można więc powiedzieć, by w trakcie kampanii wyborczej preferencje Polaków się krystalizowały.

Ponad połowa respondentów (58%) jest na sto procent przekonana, że w nadchodzących wyborach parlamentarnych zagłosuje na to samo ugrupowanie, dla którego poparcie deklaruje obecnie. Kolejna jedna siódma (13%) ocenia pewność swojej decyzji na 90%. Pozostali badani o sprecyzowanych preferencjach oceniają swoje przekonanie do aktualnie wybranego komitetu wyborczego na nie więcej niż 80%.

RYS. 3. W trakcie kampanii wyborczej zdarza się, że ludzie zmieniają swoje zamiary, chęć głosowania na daną partię/komitet wyborczy. W jakim stopniu, na ile procent, jest Pan(i) przekonany(a), że w dniu wyborów zagłosuje Pan(i) na kandydata tej właśnie partii/komitetu wyborczego?

ODPOWIEDZI RESPONDENTÓW DEKLARUJĄCYCH UDZIAŁ W WYBORACH
I MAJĄCYCH SPRECYZOWANE PREFERENCJE PARTYJNE

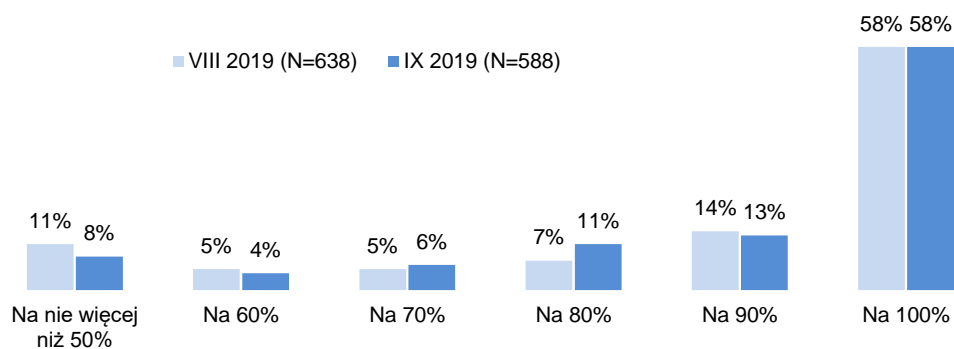

TABELA 2

W trakcie kampanii wyborczej zdarza się, że ludzie zmieniają swoje zamiary, chęć głosowania na daną partię/komitet wyborczy. W jakim stopniu, na ile procent, jest Pan(i) pewien (pewna), że w dniu wyborów zagłosuje Pan(i) na kandydata tej właśnie partii/komitetu wyborczego?	Wskazania według terminów badań			
	VIII 2015	IX 2015	VIII 2019	IX 2019
	w procentach			
Na nie więcej niż 50%	14	12	11	8
Na 60%	5	6	5	4
Na 70%	11	9	5	6
Na 80%	11	9	7	11
Na 90%	12	10	14	13
Na 100%	46	53	58	58
Trudno powiedzieć	0	1	0	0
Średnia	83,2	85,1	87,3	88,8
Odchylenie standardowe	20,53	20,62	19,66	17,20

Najwięcej całkowicie pewnych wyborców ma ugrupowanie obecnie rządzące – głosowanie na KW Prawo i Sprawiedliwość ze stuprocentową pewnością deklaruje trzy czwarte (74%) jego elektoratu. Ten wskaźnik jest niższy w przypadku Koalicji Obywatelskiej (55%) oraz Lewicy (41%). W przypadku tego ostatniego komitetu trzeba jednak także wziąć pod uwagę relatywnie wysoki odsetek potencjalnych wyborców oceniających swoje przekonanie na 90% (niemal jedna czwarta – 24%). Najmniej pewni swojego wyboru są zwolennicy KW Polskie Stronnictwo Ludowe – tylko 15% z nich deklaruje stuprocentowe poparcie, a niemal połowa (48%) ocenia stopień swojego przekonania na nie więcej niż 70%.

TABELA 3

Na kandydata którego komitetu wyborczego zamierza Pan(i) głosować w wyborach do Sejmu?	W trakcie kampanii wyborczej zdarza się, że ludzie zmieniają swoje zamiary, chęć głosowania na daną partię/komitet wyborczy. W jakim stopniu, na ile procent jest Pan(i) przekonany(a), że w dniu wyborów zagłosuje Pan(i) na kandydata tej partii/komitetu wyborczego?			
	Na nie więcej niż 70%	Na 80%	Na 90%	Na 100%
	w procentach			
KW Prawo i Sprawiedliwość (Prawo i Sprawiedliwość, Solidarna Polska, Porozumienie)	9	8	10	74
KKW Koalicja Obywatelska PO .N IPL Zieloni (Platforma Obywatelska, Nowoczesna, Inicjatywa Polska, Zieloni)	18	12	14	55
KW Sojusz Lewicy Demokratycznej (Lewica – Sojusz Lewicy Demokratycznej, Wiosna, Lewica Razem)*	22	12	24	41
KW Polskie Stronnictwo Ludowe (PSL-Koalicja Polska, Kukiz'15)	48	20	17	15
KW Konfederacja Wolność i Niepodległość*	26	21	21	32

* Wyniki dotyczące tych komitetów należy traktować ostrożnie ze względu na ich niewielką liczebność w próbie

Wysoką wartość tego wskaźnika wśród zwolenników Prawa i Sprawiedliwości można tłumaczyć na dwa sposoby: jako odzwierciedlenie ich pewności wyboru, ale także jako efekt braku alternatywy. Są przekonani, że zagłosują na ten właśnie komitet wyborczy, bo nie mają na kogo przenieść swojego głosu. Z kolei zwolennicy opozycji mogą wybierać między różnymi możliwościami, co zmniejsza przekonanie, że zagłosują na tę samą partię, którą wskazują obecnie.

O „bezalternatywności” wyboru zwolenników Prawa i Sprawiedliwości świadczą także odpowiedzi na pytanie o alternatywy wyborcze.

ALTERNATYWY WYBORCZE

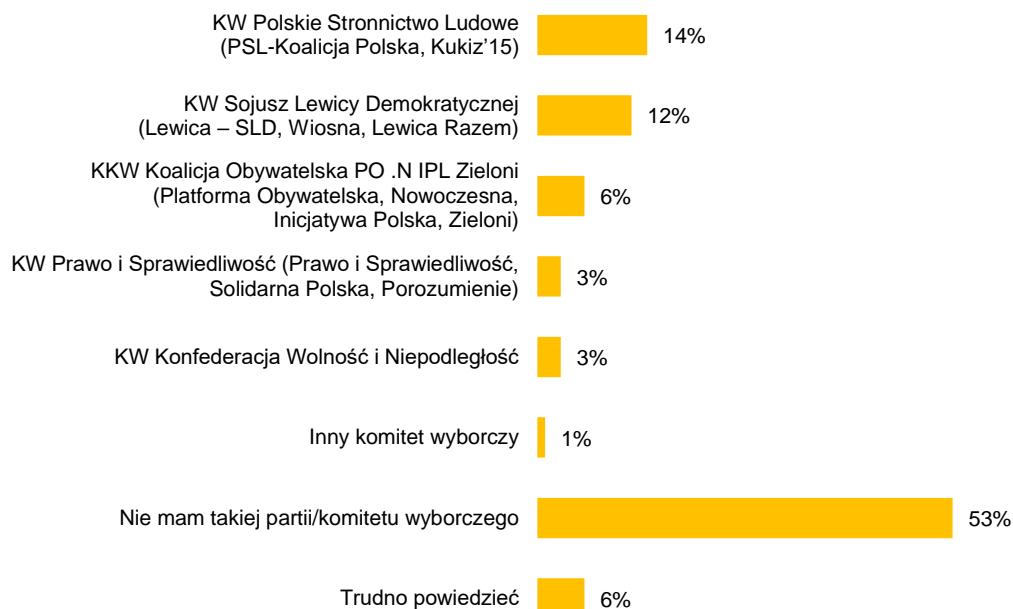
Poza kwestią pewności aktualnych preferencji wyborczych interesowały nas także potencjalne alternatywy – pytaliśmy, na kandydata którego ugrupowania respondenci zagłosowaliby, gdyby mieli możliwość oddania głosu na jeszcze jeden komitet. Uzyskane odpowiedzi pozwalają na określenie pola możliwych przepływów głosów i sprawdzenie, jakie zmiany w istniejącym układzie sił są możliwe w trakcie trwającej kampanii wyborczej.

CBOS

RYS. 4. Gdyby mógł (mogła) Pan(i) głosować na kandydatów jeszcze jednej partii/komitetu wyborczego, to który wybrał(a)by Pan(i) jako drugi?

ODPOWIEDZI ZDEKLAROWANYCH WYBORCÓW, KTÓRZY MAJĄ SPRECYZOWANE PREFERENCJE PARTYJNE

N=588

Obecna scena polityczna wydaje się w znacznej mierze stabilna. Ponad połowa (53%) wszystkich badanych posiadających sprecyzowane preferencje deklaruje, że dla swojego wyboru nie widzą alternatywy.

Najczęściej wskazywanym potencjalnym komitetem drugiego wyboru jest Polskie Stronnictwo Ludowe, idące do wyborów wraz z ruchem Kukiz'15 (14%), a na drugim miejscu KW Sojusz Lewicy Demokratycznej (12%). Pozostałe komitety wskazywane są rzadziej: na Koalicję Obywatelską swój głos mogłoby przenieść 6% zdecydowanych wyborców, a na Prawo i Sprawiedliwość oraz Konfederację – jedynie po 3%.

Podział odpowiedzi według preferencji wyborczych badanych potwierdza, że wyborcy Prawa i Sprawiedliwości w zdecydowanej większości nie widzą dla siebie żadnej alternatywy. Prawie trzy czwarte z nich (73%) stwierdziło, że nie ma żadnego komitetu wyborczego, który mogliby wskazać jako drugi wybór.

Po stronie opozycyjnej pewne przepływy elektoratów są jeszcze możliwe. Ponad jedna trzecia (38%) spośród badanych deklarujących zamiar głosowania na KKW Koalicja Obywatelska jako drugi wybór wskazuje KW Sojusz Lewicy Demokratycznej, a jedna czwarta (25%) – KW Polskie Stronnictwo Ludowe. Połowa (52%) spośród obecnych zwolenników Lewicy hipotetyczny drugi głos oddałaby na Koalicję Obywatelską. Respondenci zamierzający głosować na listę Polskiego Stronnictwa Ludowego są podzieleni – jako alternatywny wybór niemal tak samo często wskazują Koalicję Obywatelską (22%) co Prawo i Sprawiedliwość (23%).

TABELA 4

Gdyby mógł (mogła) Pan(i) głosować na kandydata jeszcze jednej partii/komitetu wyborczego, to który wybrał(a)by Pan(i) jako drugi?	Na kandydata którego komitetu wyborczego zamierza Pan(i) głosować w wyborach do Sejmu?				
	KW Prawo i Sprawiedliwość	KKW Koalicja Obywatelska PO .N IPL Zieloni	KW Sojusz Lewicy Demokratycznej*	KW Polskie Stronnictwo Ludowe	KW Konfederacja Wolność i Niepodległość*
	Procent w kolumnach				
KW Prawo i Sprawiedliwość	-	1	1	23	25
KKW Koalicja Obywatelska PO .N IPL Zieloni	2	-	52	22	0
KW Sojusz Lewicy Demokratycznej	1	38	-	11	0
KW Polskie Stronnictwo Ludowe	12	25	12	-	8
KW Konfederacja Wolność i Niepodległość	4	1	4	8	-
Inny komitet wyborczy	1	2	0	2	5
Nie mam takiej partii/komitetu wyborczego	73	32	27	23	50
Trudno powiedzieć	7	2	4	11	11

* Wyniki dotyczące tych komitetów należy traktować ostrożnie ze względu na ich niewielką liczebność w próbie

Zapytaliśmy także badanych, na kogo na pewno by nie zagłosowali. Największy negatywny elektorat mają KKW Koalicja Obywatelska (35%) oraz KW Prawo i Sprawiedliwość (33%). Jedna piąta respondentów (19%) deklaruje, że nigdy nie zagłosowałaby na Konfederację, i niemal tyle samo (18%) – na Lewicę. Najmniej liczny negatywny elektorat spośród głównych ugrupowań politycznych ma KW Polskie Stronnictwo Ludowe (9%).

CBOS

RYS. 5. Na kandydata którego komitetu wyborczego na pewno by Pan(i) nie zagłosowała(a)?

N=675

Wyniki nie sumują się do 100, ponieważ badani mogli wskazać więcej niż jedną odpowiedź

Zainteresowanie tegorocznymi wyborami do Sejmu i Senatu jest wyjątkowe, wyraźnie wyższe niż w ubiegłych latach. Zapewne przełoży się to na większą niż zazwyczaj frekwencję.

Preferencje wyborcze wydają się na tym etapie kampanii dość stabilne. Większość badanych deklaruje, że jest stuprocentowo pewna swoich obecnych wyborów. Dotyczy to zwłaszcza wyborców Prawa i Sprawiedliwości, którzy nie widzą dla siebie alternatywy na scenie politycznej. Ewentualne przepływy poparcia mogą pojawić się za to po stronie opozycyjnej, przede wszystkim między Koalicją Obywatelską a Lewicą.

Otwarte pozostaje także pytanie o osoby, które zamierzają wziąć udział w wyborach, ale nie wiedzą jeszcze, na kogo zagłosują. Preferencje w tej grupie nie układają się proporcjonalnie do rozkładów wśród wszystkich potencjalnych wyborców. Wciąż jednak większość z nich nie potrafi podać żadnej partii, ku której byłoby im bliżej niż do innych – nie wiadomo, czy do wyborów któremuś z komitetów uda się przekonać ich do siebie, czy też ostatecznie zrezygnują z głosowania.

Opracował

Antoni Głowacki